

Webinar Klimaatverandering in HKZ-normen: wat betekent dit?

24-09-2024

HKZ

nēn

Programma

15.00 Welkom

15.10 Sprekers

- Dick Hortensius – Expert ISO 9001
- Evelyn Noordam – HKZ
- Olav Kloek - DNV
- Ahmet Can Bostanci – Thuiszorg
Nederland (Rotterdam)

15.45 Vragen

16.00 Einde

Pollvraag 1

In welke sector ben je werkzaam?

Bijvoorbeeld:

- VV&T
- Apotheken
- Kraamzorg
- GGZ
- Sociaal domein
- Overig

Pollvraag 2

Waar denk je aan bij klimaatverandering in de zorg?

**Dick Hortensius –
expert ISO 9001**

Programma

- Klimaatverandering: wat en waarom belangrijk
- Impact voor organisaties
- Impact op certificering

Klimaatverandering: waarom belangrijk?

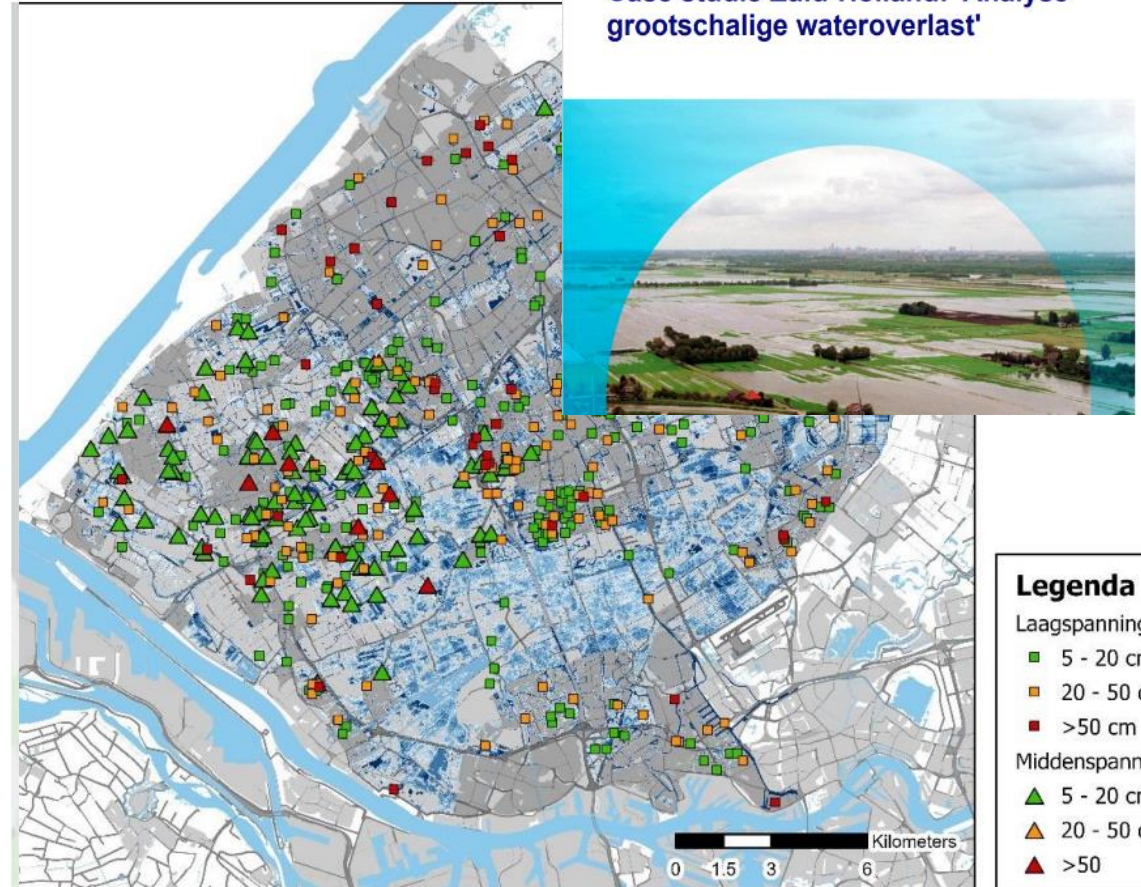
Deltares

Deltare

Schaal, frequentie en intensiteit veranderen...

Nat als 'de waterbom' elders in Nederland was gevallen?

Jackathon Deltares, november 2021

Case studie Zuid-Holland: 'Analyse grootschalige wateroverlast'

Figuur 3-12 Alle door overlast getroffen elektriciteitskasten in het beheergebied van Delfland bij het scenario met 200 mm neerslag en natte initiële condities. Voor zowel de laagspanning als voor de middenspanning is aangegeven hoeveel cm de kasten onder water komen te staan.

Ook toenemende aandacht in zorg

INTERVIEW ARTE GROENEWEGEN EN AMBER TEN BUUREN

Coassistenten eisen meer aandacht voor klimaat

Coassistenten van verschillende universiteiten verenigen zich om meer aandacht te eisen voor duurzaamheid binnen het geneeskundeonderwijs. 'Klimaatverandering is de grootste bedreiging voor de volksgezondheid. We verbazen ons erover dat we daar niks over leren.'

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Verduurzaming van de zorgsector

Het effect van de **zorgsector**
op het **milieu**

The screenshot shows the RIVM website page for 'Klimaat en gezondheid'. At the top, there is a navigation bar with 'Onderwerpen', 'Over RIVM', 'Publicaties', 'Internationaal', 'Contact', and 'Agenda'. Below this is a search bar. The main heading is 'Klimaat en gezondheid'. The introductory text states: 'Het klimaat verandert wereldwijd en ook in Nederland. De gemiddelde temperatuur is de afgelopen eeuw gestegen, er is meer neerslag en er komen vaker zeer warme dagen komen voor. [Klimaatverandering heeft effect op onze gezondheid. We hebben meer last van UV-straling, hittestress, allergieën en luchtvervuiling.](#) Ook heeft klimaatverandering effect op ons drink- en zwembwater, voedsel en infectieziekten. Het RIVM onderzoekt wat de effecten zijn van klimaatverandering op onze gezondheid en wat we eraan kunnen doen.'

Below the text are six cards, each with an image and a title:

- Klimaatadaptatie**: Image of people in a garden. Text: 'Klimaatadaptatie is het aanpassen aan een veranderend klimaat. Adaptatie kan zowel positieve als negatieve effecten op de gezondheid geven. Door te kiezen voor de juiste opties wordt de gezondheid bevordert.'
- Allergenen**: Image of a child in a field. Text: 'Door een warmer klimaat krijgen mensen meer last van pollen, eikenproceessierupen en hulsmijt. Ongeveer 15 tot 20 procent van de Nederlanders heeft allergische klachten, zoals hooikoorts.'
- Hittestress**: Image of a child drinking water. Text: 'De laatste jaren is er vaker hitte tijdens de zomer. Voor sommige mensen kan hitte nare gevolgen hebben voor hun gezondheid. Zoals ouderen, chronisch zieken en mensen met overgewicht.'
- Infectieziekten**: Image of a child in a forest. Text: 'Klimaatverandering kan gevolgen hebben voor de risico's op infectieziekten, zoals legionellose, ziekte van Lyme of westnijlkoorts.'
- Luchtverontreiniging**: Image of a child blowing a dandelion. Text: 'Klimaatverandering kan zorgen voor een slechtere luchtkwaliteit. Bij meer zonneschijn ontstaat 's zomers meer ozonmog en stoten bomen meer vluchtige koolwaterstoffen uit. Dat draagt ook weer bij aan de vorming van fijnstof.'
- UV**: Image of a child on a beach. Text: 'Klimaatverandering heeft invloed op de hoeveelheid UV-straling van de zon. UV-straling kan kanker veroorzaken. Sinds 1990 is het aantal mensen met huidkanker verviervoudigd.'

Klimaatverandering: tweeledige respons

Mitigatie

Maatregelen om klimaatverandering en de effecten daarvan te beperken.

Voorkomen van een situatie die je niet kunt beheersen.

Adaptatie

Proces van aanpassing aan het actuele of verwachte klimaat en de effecten daarvan.

Beheersen van een situatie die je niet kunt voorkomen.

2021 ISO London Declaration: Commitment om met ISO-normen bij te dragen aan klimaatadaptatie en -mitigatie

Managementsysteemnormen: wereldwijd meest toegepaste normen en gericht op context specifiek managen van eisen, risico's en kansen voor het bereiken van organisatiedoelstellingen

ISO 14001, ISO 50001, ISO 55001, ISO 9001

ISO 55001, ISO 22301, ISO 27001, ISO 45001, ISO 9001

Impact voor organisaties

Inhoud amendement ISO 9001

4.1 Inzicht in de organisatie en haar context

De organisatie moet externe en interne belangrijke punten (issues) vaststellen die relevant zijn voor haar doelstelling en die haar vermogen beïnvloeden om het (de) beoogde resulta(a)t(en) van haar XXX managementsysteem te behalen.

Toevoeging: “De organisatie moet vaststellen of klimaatverandering een relevant belangrijk punt (issue) is.”

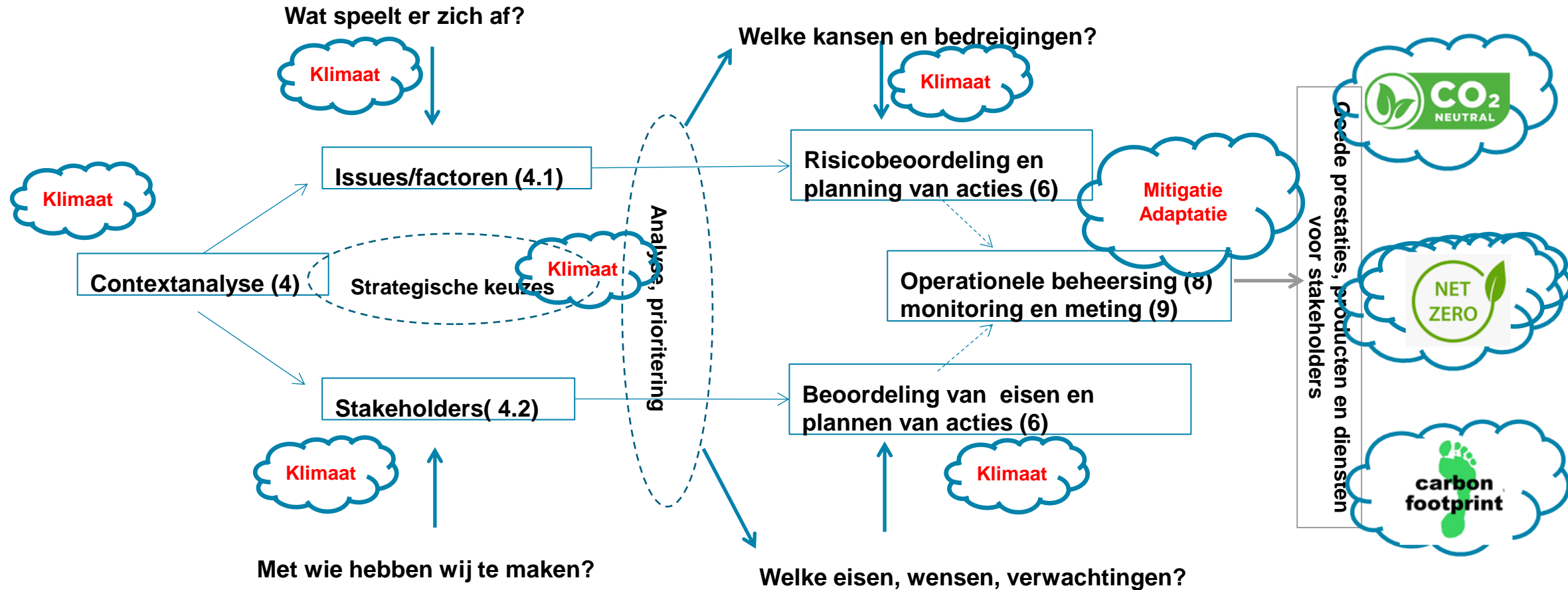
4.2 Inzicht in de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden

De organisatie moet vaststellen:

- welke belanghebbenden relevant zijn voor het XXX managementsysteem;
- welke eisen van deze belanghebbenden relevant zijn;
- welke van deze eisen zullen worden geadresseerd in het XXX managementsysteem.

Toevoeging: “OPMERKING: Relevante belanghebbenden kunnen eisen hebben met betrekking tot klimaatverandering”

Doorwerking van nieuwe eisen in 4.1 en 4.2

Communicatie ISO/IAF

De bedoeling is dat klimaatverandering **niet over het hoofd wordt gezien** bij de contextanalyse. De algehele bedoeling van de eisen in paragraaf 4.1 en 4.2 blijft hetzelfde.

Gecertificeerde organisaties moeten ervoor zorgen dat klimaatverandering als issue is overwogen bij de contextanalyse.

Certificatie-instellingen moeten erop toezien dat dat is gebeurd en of er bijvoorbeeld doelen zijn gesteld en acties ondernomen, als klimaatverandering als belangrijk issue voor het managementsysteem is beoordeeld.

De amendementen zijn direct van kracht geworden en moeten dus **direct** onderdeel worden van de auditcyclus. Omdat het om een ondergeschikte wijziging gaat, hoeven er **geen nieuwe certificaten** worden uitgegeven.

Programma

- Hoe vertaalt in HKZ?
  - ISO compatible
  - Overige HKZ normen
- Wat betekent dit?
- Waar vind ik dit terug?

Hoe vertaalt in HKZ?

HKZ - ISO 9001 compatible

Bevatten letterlijke ISO 9001 eisen – betekent ook letterlijke aanpassing

Bijvoorbeeld HKZ Normen

- 144 VV&T;
- 129 GGZ;
- 118 Gehandicaptenzorg;
- 146 Ambulancezorg;
- 141 GHOR;
- 153 Huisartstendienstenstructuren;
- 135 Medisch specialistische revalidatiezorg;
- 136 Openbare apotheken;
- 159 Reclassering.

Deze normen krijgen de toevoeging 'Amendement 2024' in de titel.

Toevoeging in rubriek 4

4.1.1. De organisatie bepaalt welke interne en externe factoren van invloed zijn op het bereiken van haar doel, strategie en haar vermogen om de beoogde resultaten te behalen.

Zij bepaalt daarbij ook de relevante wet- en regelgeving.

Zij bepaalt tevens of klimaatverandering onderdeel uitmaakt van die in- en externe factoren.

4.2.2 Voor zover van belang om producten en diensten te leveren die voldoen aan de eisen van de klant en wet- en regelgeving, bepaalt de organisatie:

a) de stakeholders die relevant zijn;

b) de eisen van deze stakeholders die relevant zijn.

OPMERKING: Relevante stakeholders kunnen eisen stellen op het terrein van klimaatverandering.

Hoe vertaalt in HKZ?

Overige HKZ-normen

In de geest van ISO 9001 eisen – geen letterlijke aanpassing

Bijvoorbeeld HKZ Normen

- 143 Kleine organisaties
- 165 Zorg & Welzijn
- 166 ZZP'ers in zorg en welzijn

Deze normen worden niet aangepast.

HKZ Kleine Organisaties

1.1 Contextanalyse

Vraag: *Heeft de organisatie inzicht in haar context?*

Doel: *De organisatie weet wie haar belangrijkste belanghebbenden zijn en in welke (zorg)markt zij zich bevindt en is op de hoogte van de ontwikkelingen in die zorgmarkt, zodat zij daar haar beleid op kan afstemmen.*

Wat betekent dit?

Voor alle HKZ-gecertificeerde zorgaanbieders geldt:

- Klimaatverandering is een thema waar over aantoonbaar nagedacht moet worden
- Het kan onderdeel van audit zijn
- Het is aan de zorgaanbieder zelf hoé dit ingevuld wordt
- Geen extra audit nodig

Waar vind ik dit terug?

- Zoek hiervoor op de HKZ website in het normen-overzicht op jouw norm. Onder het kopje 'extra informatie' vind je de relevante informatie.
- Nieuwsgierig naar meer achtergrondinformatie: Klimaatverandering Managementsystemen (nen.nl)

Extra informatie

—

Klimaatverandering (september 2024)

Je vindt **hier** de wijziging met betrekking tot het thema klimaatverandering.

Klimaatverandering

September 2024

Aanleiding

Op 23 februari 2024 heeft ISO het thema klimaatverandering toegevoegd aan al haar managementsystemen normen, zoals ISO 9001, ISO 14001 en ISO 27001. Hiermee committeert ISO zich om via internationale normen bij te dragen aan het tegengaan van de gevolgen van klimaatverandering. De HKZ-normen hebben de ISO 9001 eisen als basis. Het thema klimaatverandering is daarmee ook onderdeel van HKZ. Hieronder is weergegeven op welke manier dit onderdeel van de HKZ-norm is.

HKZ Zorg & Welzijn, HKZ 165:2018

Het thema klimaatverandering wordt meegenomen in het kader van de inventarisatie van punten die effect hebben op de doelen van de organisatie en de inventarisatie van de behoeften en verwachtingen van belanghebbenden. Zie eis 2.1.1 Sturen.

Thema 2.1: Sturen

Om goed te kunnen 'sturen' is het van belang dat een organisatie kijkt naar de relevante interne en externe ontwikkelingen, de stakeholders en de risico's op organisatieniveau. Onder deze risico's worden zowel bedreigingen als kansen verstaan. De uitkomsten van deze inventarisatie zijn mede bepalend voor het bepalen van de strategie en het beleid dat hiermee samenhangt.

2.1.1 Inventariseer:

- a) welke externe en interne punten effect hebben op het behalen van de doelen van de organisatie;
- b) wie de relevante belanghebbenden van de organisatie zijn en wat hun relevante behoeften en verwachtingen zijn;
- c) de risico's en kansen die samenhangen met de geïdentificeerde externe en interne punten en de eisen van de belanghebbenden.

Ingangsdatum

Het thema klimaatverandering kan worden meegenomen bij de eerstvolgende audit (jaarlijkse opvolgaudit of hercertificatie).

Volg HKZ voor het laatste nieuws op LinkedIn

Word actief over dit onderwerp en andere relevante zorg
thema's op de hoogte gehouden

Bedankt voor het deelnemen!

De presentaties, de Q&A en de opname worden zo snel mogelijk toegestuurd.

Voor meer informatie over dit onderwerp, neem contact op met:

- HKZ - info@hkz.nl of 015-2 690 318
- Dick Hortensius - dick.hortensius@nen.nl
- Olav Kloek – olav.kloek@dnv.com
- Ahmet Can Bostanci - bostanci@nederlandthuiszorg.nl